

Keuruun kaupungin koulukuljetuksia koskevat periaatteet

1. YLEISET PERIAATTEET

Tässä yhteenvedossa esitellään ne periaatteet, joiden mukaisesti oppilaalle myönnetään koulukuljetus Keuruun kaupungin toimesta. Ohjeissa kerrotaan myös koulukuljetusten käytännön järjestelyistä ja pelisäännöistä.

Koulukuljetusten toteuttamisessa noudatetaan perusopetuslain 32 §:ää ja Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan vuonna 2005 vahvistamia pykälien §75 ja §76 periaatteita.

Perusopetuslaki 628/1998 32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (19.12.2003/1139)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. (19.12.2003/1139)

Maksuttomaan koulukuljetukseen oikeuttamattoman oppilaan huoltaja on itse velvollinen järjestämään lapsensa kuljetuksen parhaaksi katsomallaan tavalla. Myös maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan huoltaja voi järjestää lapsen koulumatkan omalla kustannuksellaan paremmin, mikäli huoltaja katsoo ettei kunnan tarjoaman koulukuljetuksen perustaso ole riittävä. Huoltaja on ensisijaisesti velvollinen opettamaan lastaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä.

Perusopetuslaki ja Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan hyväksymät ohjeet määrittelevät ne ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen. Esiopetuskuljetuksissa noudatetaan Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan vuonna 2005 vahvistaman §76 päätöstä.

1.1. Esiopetus

Esiopetuksen oppilaiden koulumatka voi olla matka joko kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja päivän esiopetuksen päätyttyä vastaavasti takaisin joko suoraan kotiin tai päivähoitopaikkaan (Perusturvalautakunnan päätös 20.4.2004 §53). Kodin ja päivähoitopaikan välisiä kuljetuksia ei järjestetä eikä korvata koulukuljetusten perusteilla.

Esiopetuksessa olevien kuljetusoppilaiden kuljetusten säännönmukaisuus edellytetään tapahtuvan vähintään kuuden viikon jaksoissa. Jaksot määräytyvät muiden koulukuljetusten mukaisesti (jaksojen ajat ohessa mukana). Muutoksia kuljetuksiin ei tehdä kesken jaksojen.

1.2. Erityisopetus

Erityisopetuksessa olevien oppilaiden kuljetustarve ratkaistaan tapauskohtaisesti pitäen lähtökohtana kuitenkin yleisiä koulumatkapituusperusteita.

1.3. Koulumatkan pituus

Kunnat ovat koululainsäädännössä (PL 32 §) veloitettuja järjestämään koulukyydityksen oppilaille, joiden koulumatka on pitempi kuin viisi kilometriä. Koulukyyditys voidaan myöntää lyhyillekin koulumatkoille harkinnanvaraisesti, milloin matka katsotaan oppilaan ikä huomioiden vaaralliseksi, vaikeaksi tai rasittavaksi.

Oppilaan varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään. Koulumatkan pituus lasketaan lyhintä kulkukelpoista reittiä ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kodin pihalta koulun pihalle.

Sivistyslautakunnan 24.9.1996 145§ päätöksen mukaan koulunjohtajat ja rehtorit veloitetaan tarkistamaan, että koulumatkojen pituudet ovat lain mukaisia.

Oppilaskuljetustyöryhmä on 19.5.2005 tehnyt sivistyslautakunnalle ehdotuksen niistä kriteereistä, joilla Haapamäen ja Keuruun taajama-alueen oppilaille myönnetään kuljetusavustus.

Lautakunta totesi, että perusopetuslain 32 §:n perusteella kunta on velvollinen järjestämään maksuttoman koulukuljetuksen, kun koulumatka on yli 5 km. Oppilaan koulumatkan ollessa alle 5 km sivistyslautakunta päätti kuljetusavustusten myöntämiskriteereiksi seuraavaa:

Haapamäen ja Keuruun keskustan koulut ja kyläkoulut koskien haja-asutus- ja taajama-alueita

0 lk eli esikoulu kuljetusavustus koko lukuvuodeksi

1-2 lk:t kuljetusavustus koko lukuvuodeksi, kun matka on 3 km tai enemmän

Kyläkoulut, Haapamäen ja Keuruun keskustan koulut koskien haja-asutusalueita

3 lk kuljetusavustus koko lukuvuodeksi, kun matka on yli 3 km, perusteluna mm. teiden valaistuksen puute

Haapamäen ja Keuruun keskustan koulut koskien taajama-alueita

3 lk kuljetusavustus talvikaudeksi 1.11.-31.3., kun matka on yli 3 km, perusteluna mm. teiden valaistus, kevyenliikenteen väylät ja suojatiet.

Muiden kuin esikoululaisten kuljetuksiin käytetään linja-autoa silloin, kun se on aikataulullisesti mahdollista. Muista kuljetusavustuksista sivistyslautakunta päättää oppilaskohtaisesti.

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vai osalle matkasta. Kilometrirajat ovat pisimpiä mahdollisia omavastuumatkoja, jotka oppilaan tulee varautua kulkemaan omia neuvoin.

1.4. Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta määritellään vaaralliseksi, kunta on velvollinen järjestämään kuljetuksen (vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle) tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta. Koulumatkan vaarallisuus määritellään tähän tarkoitukseen hankitulla Koululiituetietokone-ohjelmalla. Ohjelma tarkastelee monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita. Suurin painoarvo arvioinnissa on tien liikennemäärällä ja nopeusrajoituksilla.

1.5. Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kunta on velvollinen järjestämään koulukuljetuksen tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos matka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Matkan rasittavuutta ja vaikeutta arvioitaessa käytetään perusteena lääkäri-, psykologin tai muun asiantuntijan lausuntoa, jonka huoltaja on velvollinen hankkimaan. Lausunto on uusittava joka lukuvuosi ellei se ole luonteeltaan pysyväisluonteinen. Lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä.

Tällaisessa tapauksessa asia sovitaan erikseen. Kuljetus/korvaus-hakemus liitteineen toimitetaan Keuruun kaupungin sivistyslautakunnalle. Koulun rehtori päättää oppilaan tilapäisestä (esim. sairastumisesta tai loukkaantumisesta johtuva) kuljetustarpeesta.

1.6. Muussa kuin lähikoulussa koulua käyvät oppilaat

Perusopetuslain 6 § mukaan kunta osoittaa esiopetukseen tulevalle lapselle esiopetuspaikan ja oppivelvolliselle oppilaalle lähikoulun. Kunta on velvollinen järjestämään koulukuljetuksen ainoastaan oppilaan lähikouluun. Mikäli huoltaja haluaa vaihtaa oppilaan koulunkäyntipaikaksi muun kuin lähikoulun, myönnetään siihen huoltajalle oikeus mutta huoltaja on velvollinen itse huolehtimaan oppilaan koulukuljetuksesta (Perusopetuslaki 32§ 3 mom.).

Keuruun valtuuston hyväksymän (26.3.2007) toimintasäännön mukaan oppilaiden oppilaaksiottoalueet noudattavat koulupiirirajoja.

Jos oppilas muuttaa kesken lukuvuoden kunnan sisällä ja haluaa käydä lukukauden/vuoden loppuun vanhassa koulussa, voidaan koulukuljetus järjestää muuton tapahtuessa kuluvan lukukauden loppuun saakka, mikäli kuljetus on yhdistettävissä olemassa

oleviin kuljetuksiin ilman lisäkustannuksia tai enintään sen mukaisesti mitä kuljetus maksaisi oman koulussa käyntialueen kouluun ko oppilaan ollessa siellä kuljetusoppilas. Erillistä kuljetusta ei kuitenkaan järjestetä.

1.7. Vieraskuntalaisten oppilaiden kuljettaminen

Kun vieraskuntalainen oppilas hakeutuu ja hyväksytään oppilaaksi kunnan kouluun, oppilaan huoltaja vastaa oppilaan koulukuljetuksista ja / tai saattamisesta. Ainoastaan mikäli lähettävän kunnan ja vastaanottavan kunnan välillä tehdään sopimus, jossa lähettävä kunta sitoutuu kustantamaan oppilaan koulukuljetuksen, kunta voi järjestää tai osallistua kuljetuksen järjestämiseen.

2. KOULUKULJETUSTEN KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja, tilauslinja-autoja ja takseja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Perusopetuslain §32 mukaisesti, aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla. Lain mukaan oppilaan koulumatka voi kestää enintään 2½ tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttänyt tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoineen voi kuitenkin kestää enintään 3 tuntia päivässä. Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina.

Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta – ovelle -kuljetuksina, vaan oppilaat otetaan kyytiin ja jätetään ilmoitetusta turvallisesta paikasta.

Maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan huoltajalle voidaan maksaa koulumatkakustannusten korvausta, jos huoltaja itse hoitaa oppilaan kuljetuksen. Päätös korvauksen maksamisesta tehdään aina tapauskohtaisesti lukuvuodeksi kerrallaan ja korvausanomus on jätettävä jokaiselle lukuvuodelle erikseen.

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa, kouluhammas-hoitokäyntejä, koulun ja vanhempien yhdessä sopimia oppilaan terapia- ym. käyntejä sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Vakuutus ei korvaa oppilaan tahallaan aiheuttamaa vahinkoa toiselle osapuolelle eikä vaatteiden, silmälasien tms. rikkoutumista. Vahingontekijä (myös alaikäinen) tai hänen huoltajansa joutuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia.

3. KOULUKULJETUSTEN PELISÄÄNNÖT

3.1. Yleiset periaatteet

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa koulumatkan aikana ja niitä valvotaan mahdollisuuksien mukaan. Koulukuljetusten odotteluun ja autosta poistumiseen liittyy kuitenkin monia riskejä. Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa koulukuljetuksen ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia. Koululiikuntaa varten autossa saa kuljettaa urheiluvälineitä. Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppilaiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä.

3.2. Turvavyön käyttö koulukuljetuksessa

1. Kouluajoa ajavan auton kuljettaja ohjaa ja valvoo oppilaiden turvavyön käyttöä;
2. Mikäli oppilas toistuvista kehoituksista huolimatta ei noudata ohjeita, ajoneuvon kuljettaja on velvollinen ilmoittamaan siitä koululle;
3. Koulun rehtori ottaa yhteyttä oppilaan kotiin, kertoo tilanteen ja ilmoittaa ettei oppilaan omavaltainen ja ohjeista piittaamaton käyttäytyminen voi jatkua, sekä kertoo ajoneuvon voivan kieltäytyä ottamasta omaa ja muiden liikenneturvallisuutta vaarantava oppilas koulukuljetukseen;
4. Mikäli tilanteessa ei tapahdu muutosta ajoneuvon kuljettaja ilmoittaa uudelleen asiasta rehtorille, joka ilmoittaa asian edelleen koulutoimistoon;
5. Koulutoimisto siirtää koulukuljetuksen järjestämisen huoltajan vastuulle. Menettely perustuu perusopetuslain 29 ja 32 §:ään. Koulutoimisto tiedottaa muuttuneesta järjestelystä ja sen ajankohdasta koululle ja autoilijalle.

3.3. Huoltajan muistilista

- koulutoimisto ja liikennöitsijä osoittaa lapselle pysäkin paikan, joka voi olla linja-autopysäkki, liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos huoltajalla on erimielisyyttä pysäkestä, kunta ja liikennöitsijä päättävät yhdessä pysäkin paikan tieliikennelain pohjalta;
- keskustele lapsen kanssa pysäkillä ja autossa käyttäytymisestä;
- huolehdi siitä, että lapsesi on ajoissa odotuspaikalla;
- tarkista, että lapsen ulkoiluvaatteissa on heijastimet tai lapsesi käyttää heijastinliiviä;
- ilmoita autoilijoille/koululle kuljetuksiin liittyvistä lapsen terveydentilaa koskevista vakavista asioista;
- ilmoita autoilijoille/koululle lapsen sairastumisesta tai muista poissaoloista, ettei auto aja turhia reittejä;
- huoltaja on velvollinen sopimaan liikennöitsijän kanssa lapsen autolle aiheuttamasta vahingosta. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.
- Keuruun kaupungissa koulun lukuvuosi on jaksoitettu 6. jaksoon. Jos on tiedossa, että lapsesi koulukyydin tarpeessa on poikkeuksia seuraavan jakson alkaessa, vanhemmat ilmoittavat koulutoimistoon asiasta. Näin koulukyytejä ajavat autot välttyvät turhilta lenkeiltä.

3.4. Kuljetusoppilaan muistilista

- ole aina ajoissa (väh. 5 min. ennen) sovitussa noutopaikassa;
- odota kuljetusta pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla;
- hämärän ja pimeän aikana käytä aina heijastinta tai heijastinliiviä;
- auto ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkillle 10 minuutin kuluessa sovitusta ajasta;
- älä ryntää autoon muita matkustajia töniä;
- tervehdi kuljettajaa;
- esitä matkalippusi aina linja-autoon noustessa
- käytä aina turvavyötä;
- käyttäydy autossa hyviä tapoja noudattaen rauhallisesti;
- linja-auton istumapaikkoja ei ole varattu repuille;
- linja-autossa tai taksissa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana;
- linja-auton tai taksin kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla;
- tarkista, että et unohtanut mitään autoon;
- odota, että auto on lähtenyt pysäkilltä ja että näet joka suuntaan ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.
- Keuruun kaupungissa koulun lukuvuosi on jaksotettu 6. jaksoon. Jos on tiedossa, että koulukyydin tarpeessa on poikkeuksia seuraavan jakson alkaessa, on toivottavaa, että ilmoitetaan koulutoimistoon asiasta. Näin koulukyytejä ajavat autot välttyvät turhilta lenkeiltä. (yläasteen- ja lukion oppilaat voivat tiedottaa itse)

3.5. Koulukuljettajan muistilista

- muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi on esimerkillistä ja pidät yllä järjestystä. Kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista;
- muista, että erityisoppilaat tarvitsevat usein erityishuomiota;
- muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen, koululaiskuljetuksissa ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus on 80 km/h;
- pyri olemaan täsmällinen aikataulussa ja huomioi kelivara;
- aja odotusalueelle rauhallisesti;
- ota lapset kyytiin ja jätä kyydistä sovitussa paikassa;
- huolehdi, että autoon siirtyminen ja poistumien tapahtuvat rauhallisesti ja kiireettä;
- tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet liikkeelle;
- jos kuljetuksessa esiintyy ongelmia, ota yhteyttä ensin koulun rehtoriin tai koulutoimistoon, tarpeen vaatiessa myös lapsen vanhempiin.

4. Lukio

4.1. Lukio – opiskelijoiden koulukuljetukset

Lukiossa opiskelevat opiskelijat, joiden yhdensuuntainen koulumatka on yli 10 km, kuuluvat valtakunnallisen koulumatkatuen piiriin, jolloin opiskelija maksaa kuljetuksesta omavastuuosuuden kuukausittain. Tukea haetaan vuosittain Kelalta riippumatta siitä, maksetaanko tuki opiskelijalle itselleen, matkalipun myyjälle vai oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Keuruun kaupunki oppilaitoksen ylläpitäjänä (sivistyslautakunnan päätökset 6.5.1997 / 71§, 28.10.1997 / 187§ ja 19.12.2006 / 161§) järjestää kuljetuksen opiskelijoille, silloin kun koulumatka ylittää 10 km. Matkan pituus määräytyy kaikille lukiolaisille lyhintä kulkukelpoista reittiä pitkin mitattuna kotiportilta koulun portille. Opiskelija on velvollinen ilmoittamaan oppilaitokselle koulumatkansa pituuden. Rajatapauksissa matka mitataan koulutoimiston toimesta.

Mikäli lukio-opiskelijan koulumatka muuttuu, opiskelijan tulee ilmoittaa muutoksista välittömästi koulun kansliaan. Koulu tiedottaa asiasta koulutoimistoa, joka edelleen ilmoittaa muuttuneet tiedot Kelalle koulumatkatuen maksuperusteisiin liittyen.

5. Matkustusoikeuden poistaminen

Jos koulutoimiston suorittamassa kuljetusten seurannassa havaitaan, riippumatta kouluasteesta, että oppilaan ilmoittama koulumatka ei edellytä koulukuljetusta, on koululla / koulutoimistolla oikeus poistaa oppilaan matkalippu ja matkustusoikeus välittömästi. Jos matkustusoikeuden poistaminen tapahtuu kesken koulupäivän, on oppilaalla oikeus vakiintuneen käytännön mukaan matkustaa paluukyyti koulusta kotiin.

Koulut ottavat yhteyden oppilaan huoltajaan ennen matkustusoikeuden poistamista. Mikäli huoltajaa ei tavoiteta, lähetetään oppilaan mukana kirjallinen ilmoitus kotiin.

Lisätietoja:

Kuljetussuunnittelija Janne Väliaho puh.(014) 7517 149

Sivistysjohtaja Kerttu Ruhanen puh. (014) 7517 147